

Soort	Locatie	Aantal exemplaren	Type waarneming	Bron
Ecoducten				
Levendbarende hagedis	Bischofswerda (DU)	meerdere	zicht	Teufert <i>et al.</i> , 2005
-	De Borkeld	7	zicht	Brandjes, <i>et al.</i> , 2007
-	Groene Woud	2	zicht	E. van der Grift, schr. med.
-	Terlet	1	zicht	R. de Boer, schr. med.
-	Natuurbrug Zanderij Crailo	-	indirect*	Van der Grift <i>et al.</i> , 2009
Zandhagedis	Leusderheide	1	sporen	Brandjes <i>et al.</i> , 2006
-	Leusderheide	8	zicht	Struijk, 2009
-	Terlet	4	zicht	R. de Boer, schr. med.
Hazelworm	Bischofswerda (DU)	1	zicht	Teufert <i>et al.</i> , 2005
-	De Warande (BE)	≥15	zicht	Lambrechts <i>et al.</i> , 2010
-	Woeste Hoeve	1	zicht	I. Heijen, schr. med.
Ringslang	Bischofswerda (DU)	1	vervelling	Teufert <i>et al.</i> , 2005
-	Harm van de Veen	1	zicht	H. Scholma, schr. med.
Gladde slang	Kikbeet (BE)	1	zicht	Lambrechts <i>et al.</i> , 2011
Kunstwerken				
Levendbarende hagedis	Viaduct Drakenburgh (A27, Baarn)	1	sporen	Brandjes & van Vliet, 2006
-	Fietstunnels Zwarre Weg (A1, Kootwijk)	4	sporen	Van Eekelen & Smit, 2000
Muurhagedis	Spoorbrug Fort Willemweg (Maastricht)	>1	zicht	F. Spikmans, pers. med.
-	Viaduct Sillebergweg (Maastricht)	1	zicht	F. Spikmans, pers. med.
-	Brug Zuid-Willemsvaart	meerdere	zicht	W. Bosman, pers. med.
Hazelworm	Viaduct Groenendaal (A27, Hilversum)	1	zicht	J. Harder, pers. med.
Ringslang	Viaduct Bloemendaalseweg (A12, Gouda)	1	zicht ³	R. Struijk, pers. obs.
-	Brug Huenderweg (Drents Friese Wold ¹)	4	zicht	A. Donker, pers. med.
Gladde slang	Viaduct bij de Palts (A21, De Kempen)	2	zicht ³	Van Delft & Van Rijswijk, 2006
Tunnels (dicht)				
Levendbarende hagedis	Spreewald (DU)	>1	zicht	Leber, 2003
Zandhagedis	Bucher Forst (DU)	1	vangst	Dunkel, 2005; Sharon <i>et al.</i> , 2008
Hazelworm	Bucher Forst (DU)	5	vangst	Dunkel, 2005; Sharon <i>et al.</i> , 2008
Ringslang	Spreewald (DU)	1+	zicht	Leber, 2001; Leber, 2003
-	Bucher Forst (DU)	166	vangst	Dunkel, 2005; Sharon <i>et al.</i> , 2008
Tunnels (deels open)				
Ringslang	Wageningse Berg	~46	sporen	Struijk & Hofman, 2010
Tunnels (open)				
Levendbarende hagedis	Fochteloërvéen	1	zicht	Mulder, 2010; J. Mulder, schr. med.
-	Drents Friese Wold ¹	1	zicht	Anonymous, 2006; A. Donker, schr. med.
Ringslang	Fochteloërvéen	3	zicht	Mulder, 2010; J. Mulder, schr. med.
-	Drents Friese Wold ²	1	zicht	Anonymous, 2006; A. Donker, schr. med.
Adder	Fochteloërvéen	3	zicht	Mulder, 2010; J. Mulder, schr. med.
-	Drents Friese Wold ¹	3	zicht	Anonymous, 2006; A. Donker, schr. med.
Gladde slang	Fochteloërvéen	1	zicht	Mulder, 2010; J. Mulder, schr. med.

DU = Duitsland; BE = België   ¹ Huenderweg   ² Boylerstraat   ³ Verkeersslachtoffer

Literatuur

Anonymous, 2006. Waarnemingen. Nieuwsbrief werkgroep ringslangen Westerveld jaargang 8: 3

Brandjes, G.J., F. Van Vliet, H.J.J. Sips & R. van Beurden, 2006. Monitoring gebruik faunapassages Rijkswaterstaat Utrecht. Onderzoek boommarterbrug (A12) en Ecocut Leusderheide (A28). Bureau Waardenburg bv, Culemborg: 40 p.

Brandjes, G.J. & F. Van Vliet, 2006. Monitoring gebruik faunapassages Rijkswaterstaat Utrecht. Onderzoek op 13 locaties langs rijkswegen A12, A27 en A28. Bureau Waardenburg bv, Culemborg: 64 p.

Brandjes, G.J., Van der Velde, E. & D. Emond, 2007. Monitoring ecocut De Borkeld rijksweg A1, 2006-2007. Bureau Waardenburg bv, Culemborg: 60 p.

Delft Van, J.J.C.W. & A.C. van Rijsewijk, 2006. Wie is er bang voor de gladde slang? Beschergingsplan voor de gladde slang in Noord-Brabant. Stichting RAVON, Nijmegen.

Dunkel, E., 2005. Effizienz und Funktionalität einer stationären Amphibien- und Kleintierschutzanlage in Berlin-Buch. Mit besonderer Berücksichtigung der Wanderphänologie von Amphibien. Diplomarbeit Universiteit Berlijn.

Eekelen van, R. & G.F.J. Smit, 2000. Het gebruik door dieren van kunstwerken in de A1 op de Veluwe. Studie van viaducten, tunnels en het ecocut bij Kootwijk. Bureau Waardenburg bv, Culemborg: 58 p.

Grift, E.A. van der., F.G.W.A. Ottburg & J. Dirksen, 2009. Het gebruik van Natuurbrug Zanderij Crailo door mens en dier. Alterra, Wageningen: 128 p.

Lambrechts, J., R. Verlinde, E. Stassen & S. Verkem, 2010. Monitoring ecocut 'De Warande' over de N25 in Meerdaalwoud (Bierbeek). Resultaten van het derde jaar na aanleg (T3: 2008). Arcadis iov Dienst NTMB

Lambrechts, J., R. Verlinde, E. Stassen & s. Verkem, 2011. Monitoring ecocut 'KIKBEEK' over de E314 in Maasmechelen. Resultaten van het derde jaar na aanleg (T3: 2009). Arcadis iov Dienst NTMB.

Leber, S., 2001. Projekt 2000 NABU Kreisverband Spreewald. NABU Spreewald. www.nabu-spreewald.de

Leber, S., 2003. In 9 Jahren vom mobilen Amphibienschutzaun zur stationären Schutzanlage. Eine Fallstudie aus der Spreewaldniederung. Laurenti-Verlag, Bielefeld. Zeitschrift für Feldherpetologie, Supplement 2.: 129-135. In: Glandt, D. Schneeweiss, N., Geiger, A. & A. Kronshage, 2003. Beiträge zum Technischen Amphibienschutz. Laurenti-Verlag, Bielefeld. Zeitschrift für Feldherpetologie, Supplement 2

Mulder, J. 2010. Reptielen en amfibieën als verkeerslachtoffer op wegen door en langs het Friese deel van het Fochteloërveld 1999 – 2009. Warf Bulletin 13: 12-25

Sharon, J., E. Bauer. & R. Schneider, 2008. Nutzen Ringelnattern (*Natrix natrix*) Amphibiendurchlässe? In Blanke, I., Borgula, A. & T. Brandt, 2008. Verbreitung, Ökologie und Schutz der Ringelnatter (*Natrix natrix* Linnaeus, 1758). Mertensiella 17: 225-231

Struijk, R.P.J.H., 2009. Zandhagedissen op ecocut Leusderheide. www.natuurbericht.nl

Struijk, R.P.J.H. & H. Hofman, 2010. Amfibietunnels voor ringslangen, een goed idee? RAVON 37 12(3): 41-45

Teufert, S., M. Capriotti & J. Felix, 2005. Die Bedeutung von Grünbrücken für Amphibien und Reptilien – Untersuchungen an der Autobahn 4 bei Bischofswerda/Oberlausitz (Sachsen). Zeitschrift für Feldherpetologie 12: 101-109